

"Өрт қауіпсіздігі" кәсіптік стандартын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2022 жылғы 28 желтоқсандағы № 350 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 29 желтоқсанда № 31392 болып тіркелді

Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі 117-бабының 2-1-тармағына сәйкес
БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса берілген "Өрт қауіпсіздігі" кәсіптік стандарты бекітілсін.
2. Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің Өртке қарсы қызмет комитеті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіпте:
  - 1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;
  - 2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;
  - 3) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеген күннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің Заң департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.
3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар вице-министріне жүктелсін.
4. Осы бұйрық алғаш ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі*

Ю. Ильин

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрлігі

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрі
2022 жылғы 28 желтоқсандағы
№ 350 Бұйрығымен
бекітілген

"Өрт қауіпсіздігі" кәсіптік стандарты 1-тарау. Жалпы ережелер

1. "Өрт қауіпсіздігі" кәсіби стандарты осы кәсіби стандартқа қосымшада көрсетілген кәсіптер бойынша өрт қауіпсіздігі бойынша кәсіби қызмет саласындағы

біліктілік пен құзыреттілік деңгейіне, еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын талаптарды айқындауға арналған.

Осы кәсіптік стандарттың негізінде ұйымдар өндірісті, еңбек пен басқаруды ұйымдастырудың ерекшеліктерін, олардың жауапкершілігін ескере отырып, кәсіптік білім беру деңгейін, еңбек функцияларының, білімдері мен дағдыларының тізбесін нақтылай отырып, қызметкерлерге арналған корпоративтік кәсіптік стандарттарды ішкі қолдану үшін әзірлейді.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

- 1) салалық біліктілік шеңбері – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы;
- 2) еңбек қызметінің түрі – кәсіптерді (кәсіптерді/лауазымдарды) кәсіптік стандартқа біріктіретін технологиялық процестің бөлінген аяқталған кезеңі;
- 3) еңбек функциясы-еңбек процесінің бір немесе бірнеше міндеттерін шешуге бағытталған өзара байланысты әрекеттер жиынтығы;
- 4) кәсіптік міндет (міндет) – бірлі-жарым әрекеттерді орындау үшін функцияны ыдыратуға мүмкіндік беретін еңбек функциясының элементі;
- 5) мамандық – арнайы даярлық нәтижесінде алынған және білім туралы тиісті құжаттармен расталған белгілі бір білімді, іскерлікті және практикалық дағдыларды талап ететін адамның еңбек қызметінің негізгі кәсібі;
- 6) лауазым – белгілі бір жұмыстардың, міндеттердің, өкілеттіктердің, жауапкершілік дәрежесінің, құқықтар мен міндеттердің, біліктілікке қойылатын талаптардың нормативтік бекітілген жиынтығымен сипатталатын ұйымның институционалдық иерархиясындағы белгілі бір ресми ұстаным;
- 7) сабақтар – жұмыс орнында жүзеге асырылатын, табыс немесе табыс әкелетін, орындалатын негізгі міндеттер мен міндеттемелердің сәйкес келуінің жоғары дәрежесімен сипатталатын жұмыстар жиынтығы;
- 8) білім – оқыту және жеке тәжірибе арқылы ақпаратты игерудің нәтижесі, оқыту немесе жұмыс саласына қатысты фактілер, принциптер, теория мен практика жиынтығы; бағаланатын біліктілік компоненті;
- 9) іскерлік – қызметті жүзеге асыру және міндеттерді шешу мақсатында білімді қолдану және құзыреттілікті көрсету қабілеті (логикалық, интуитивті, шығармашылық және практикалық ойлауды қолдану);
- 10) құзырет – қызметкердің кәсіптік және еңбек қызметінде білімін, іскерлігі мен тәжірибесін қолдану қабілеті;
- 11) біліктілік – қызметкердің нақты еңбек функцияларын сапалы орындауға дайындығы, оның білімі, іскерлігі мен дағдыларының дәрежесі;
- 12) біліктілік деңгейі – күрделілік, еңбек әрекеттерінің стандарттылығы, жауапкершілік және дербестік параметрлері бойынша сараланатын қызметкердің даярлық деңгейіне және құзыретіне қойылатын талаптар жиынтығы. Біліктілік деңгейі

ұлттық және салалық біліктілік шеңберлері дескрипторларының деңгейі мен мазмұнына сәйкес келеді;

13) орта буын маманы – орындалатын жұмысты жоспарлау мен ұйымдастыруды (училищелерде, колледждерде және жоғары колледждерде негізгі орта және (немесе) жалпы орта білім беру базасында) қамтитын орындаушының белгілі бір міндеттерін орындауға мүмкіндік беретін техникалық және кәсіптік білім берудің білім беру бағдарламаларын интеграциялауды меңгерген адамдарға берілетін біліктілік;

14) өрт техникасы – өрттің алдын алуға, дамуын шектеуге, оны сөндіруге, адамдар мен материалдық құндылықтарды өрттен қорғауға арналған техникалық құралдар;

15) өрт сөндіру машинасы – өртті сөндіру кезінде пайдалануға арналған жабдығы бар моторлы құрал;

16) өрт сөндіру автомобилі (бұдан әрі – автомобиль) – өрт сөндіру есептобын, өрт-техникалық қару-жарақты, өрт сөндіру құралдарын өрт орнына жеткізуге және оларды өрт ошағына беруге арналған автомобиль;

17) негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобильдері – жеке құрамның өрт орнына есеп айырысу, өрт сөндіру жабдықтары мен өртсөндіргіш құралдарының қорын жеткізуге, сондай-ақ оларды өрт ошақтарына беруге қызмет етеді.

негізгі мақсаттағы өрт сөндіру көліктері екі топқа бөлінеді:

жалпы қолдану – қалаларда және басқа да елді мекендерде өрттерді сөндіру және нысаналы қолдану үшін – әртүрлі мақсаттағы объектілер мен кәсіпорындарда (мұнай базалары, ағаш өңдеу, химия, мұнай-химия, мұнай өңдеу өнеркәсібі кәсіпорындары, әуежайлар және басқа да арнайы объектілер) өрттерді сөндіру үшін;

18) арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобильдері – шақыру (өрт) орнының байланысы мен жарықтандырылуын ұйымдастыру, биіктікке көтерілу (түсу), түтін мен газдарды шығару, техникалық құралдардың жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру жөніндегі авариялық-құтқару және арнайы жұмыстардың орындалуын қамтамасыз етуге арналған;

19) қосалқы мақсаттағы өрт сөндіру автомобильдері – жанармай құюды, жүктерді тасымалдауды, өрт техникасын жөндеуді және өзге де жұмыстарды қамтамасыз етеді. Көмекші машиналарға: жедел-қызметтік, автоотын құюшылар, жылжымалы автожөндеу шеберханалары, автобустар, жеңіл автомобильдер, жүк автомобильдері, сондай-ақ тракторлар, автокрандар және көмекші жұмыстарды орындауға арналған басқа да мамандандырылған техника жатады;

20) өрт-техникалық жарак – өрт жабдықтарынан, қол өрт құрал-саймандарынан, өрт сөндіру құтқару құрылғыларынан және өрт сөндірушілерді жеке қорғау құралдарынан, нақты өрт сөндіру машиналарының мақсатына сәйкес арналған техникалық құрылғылардан тұратын жиынтық;

21) өрт сөндіру жабдығы – өрт сөндіру коммуникацияларының құрамына кіретін жабдық, сондай-ақ осы жабдыққа техникалық қызмет көрсету құралдары мен олардың құрамдас бөліктері.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады:

1) БТБА – Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

2) СБШ – салалық біліктілік шеңбері.

2-тарау. Кәсіптік стандарт паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: "Өрт қауіпсіздігі".

5. Кәсіптік стандартты әзірлеу мақсаты: осы кәсіби стандартқа қосымшада көрсетілген кәсіптер бойынша кәсіптік қызметтің мазмұны мен сапасына бірыңғай талаптарды біріздендіру, белгілеу және қолдау, өрт қауіпсіздігі саласындағы мамандарға қойылатын біліктілік талаптарын айқындау.

6. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: негізгі, арнайы және қосалқы мақсаттағы өрт сөндірушілердің автомобиль жүргізушілерінің кәсіптік қызметі саласындағы талаптарды олардың білімі мен дағдылары тұрғысынан белгілейді. Өрт сөндіру автомобилінің жарамды техникалық жай-күйі жедел режимде жүру кезінде қауіпсіздікті және өртте жұмыс істеу және олармен байланысты бірінші кезектегі авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізу және зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету кезінде сенімділікті қамтамасыз етеді.

7. Кәсіптік топ: табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларда қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі қызмет.

3-тарау. Кәсіптер карточкалары

8. Кәсіптер тізбесі:

қосалқы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі, 2 СБШ бойынша біліктілік деңгейі;

негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі, 3 СБШ бойынша біліктілік деңгейі;

арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі, 4 СБШ бойынша біліктілік деңгейі.

9. Кәсіптер карточкалары осы кәсіптік стандартқа қосымшада келтіріледі.

"Өрт қауіпсіздігі"
кәсіптік стандартына
қосымша

"Қосалқы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі"	
Кәсіп коды	8332-4-002 "Өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі"
Кәсіп атауы	Қосалқы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі

СБШ бойынша біліктілік деңгейі	2
БА бойынша біліктілік деңгейі	Жалпы орта білім
БТБА бойынша біліктілік деңгейі	Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2022 жылғы 15 маусымдағы № 201 бұйрығымен бекітілген Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығына сәйкес 2-тараудың БТБА бойынша 4-5-разряд (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 28475 болып тіркелген)
Кәсіптік білімінің деңгейі	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік даярлық (білім беру ұйымы базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей).
Еңбек функциялары	<p>1. Жеке құрамды, жабдықтар мен механизмдерді шақыру (өрт) орнына жеткізу.</p> <p>2. Төтенше жағдайларды жою орнында көмекші жұмыстарды орындау.</p>
1-еңбек функциясы Жеке құрамды, жабдықтар мен механизмдерді шақыру (өрт) орнына жеткізу	<p>Іскерлік және дағдылар:</p> <p>1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 13 қарашадағы № 1196 қаулысымен бекітілген Жол жүру қағидаларын сақтауды ескере отырып, "дабыл" сигналы бойынша жинауға және шығуға, қауіпсіздікті қамтамасыз етуге және жеке құрамды ең қысқа мерзімде шақыру (өрт) немесе авариялық-құтқару жұмыстарын орындау орнына жеткізуге жедел ден қою.</p> <p>2. Арнайы агрегаттармен және механизмдермен жабдықталған қосалқы мақсаттағы өрт сөндіру автомобильмен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру.</p> <p>3. Бекітілген өрт техникасын шығуға және пайдалануға тұрақты дайындық жағдайында ұстауды қамтамасыз ету.</p> <p>4. Метеорологиялық жағдайларға және шектеулі жолдарға қарамастан жүру орнына ең қысқа маршрутты анықтау.</p> <p>Білімі:</p> <p>1. Өрт сөндіру қосалқы мақсаттағы автомобильдің тактикалық-техникалық сипаттамаларын, мақсатын, құрылғыларын, әрекет ету принциптерін, жұмысы мен қызмет көрсету тәртібін.</p> <p>2. Өрт сөндіру қосалқы мақсаттағы автомобильдің ақауларын анықтау және жою тәсілдері.</p> <p>3. Шақыру орнына және жедел тапсырмаларды орындауға барғанда арнайы жарық және дыбыс сигналдарымен жабдықталған қосалқы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін басқару ерекшеліктері.</p> <p>4. Өрт сөндіру бөлімінің шығу ауданының ерекшеліктері, оның ішінде ең қысқа жол (қозғалыс бағыты).</p>

	<p>5. Қосалқы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін қауіпсіз басқару негіздері.</p> <p>6. Қосалқы мақсаттағы өрт сөндіру автомобиліндегі жол-көлік оқиғаларының себептері.</p> <p>7. Өрт және басқа да автокөлік техникаларында жұмыс істеу кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау.</p> <p>8. Жол-көлік оқиғалары кезінде зардап шеккендерге алғашқы дәрігерге дейінгі көмек көрсету.</p> <p>9. Қосалқы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің радиостанцияларында радио алмасуды жүргізу.</p>
<p>2-еңбек функциясы</p> <p>Төтенше жағдайларды жою орнында көмекші жұмыстарды орындау</p>	<p>Іскерлік және дағдылар:</p> <p>1. Жабдықтар мен механизмдерді түсіру (тиеу) үшін өрт орнында қосалқы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін орнату.</p> <p>2. Төтенше жағдайларды жою орнында көмекші жұмыстарды орындауға арналған жабдықтармен, механизмдермен және жүк көтергіш құрылғылармен жұмыс істеу.</p> <p>3. Өрттегі жағдай ушыққан жағдайда өрт сөндіруге қосалқы мақсаттағы автокөлікті қауіпсіз жерге шығару мүмкіндігін қамтамасыз ету.</p> <p>4. Төтенше жағдайларды жою кезінде өрт сөндіру басшылары мен диспетчерлердің өрт сөндіру қосалқы мақсаттағы автомобиль жүйелерінің, тетіктері мен агрегаттарының үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету жөніндегі нұсқауларын жедел орындау.</p> <p>5. Қоршаған ортаның төмен температурасы жағдайында жұмыс істеу кезінде қосалқы жұмыстарды орындау үшін пайдаланылатын агрегаттарда, жабдықтарда және механизмдерде жұмыс істеу.</p> <p>Білімі:</p> <p>1. Қосалқы жұмыстарды орындауға арналған жабдықтардың, механизмдердің және жүк көтергіш құрылғылардың тактикалық-техникалық сипаттамалары.</p>
Жеке құзыреттілікке қойылатын талаптар	<p>Өзін-өзі ұйымдастыру және тәртіп.</p> <p>Тіл табысушылығы.</p> <p>Ойының ұшқырлығы.</p> <p>Бастамашылық және жауапкершілік.</p>
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланыс	Арнайы немесе негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі
"Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру көлігінің жүргізушісі"	
Кәсіп коды	8332-4-002 "Өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі"
Кәсіп атауы	Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	3
БА бойынша біліктілік деңгейі	Жалпы орта білім

БТБА бойынша біліктілік деңгейі	Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2022 жылғы 15 маусымдағы № 201 бұйрығымен бекітілген Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығына сәйкес 2-тараудың БТБА бойынша 4-5-разряд (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 28475 болып тіркелген)
Кәсіптік білімнің деңгейі	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және / немесе кәсіптік даярлық (бір жылға дейінгі кәсіптік даярлық бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасындағы курстар немесе кәсіпорында оқыту).
Еңбек функциялары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жеке құрамды шақыру (өрт) орнына жеткізу. 2. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін өрт орнында көрсетілген позицияға орнату және өртті сөндіру бойынша жұмысты қамтамасыз ету. 3. Өрт орнында өртсөндіргіш заттардың үздіксіз берілуін қамтамасыз ету. 4. Желіде жұмыс істеу кезінде туындаған механизмдерді бөлшектеуді талап етпейтін негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің пайдалану ақаулықтарын жою. 5. Автомобильдің мобильді радиостанциясында жұмыс істеу. 6. Өрт-құтқару даярлығы бойынша нормативтерді пысықтауды орындау.
	<p>Іскерлік және дағдылар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 13 қарашадағы № 1196 қаулысымен бекітілген Жол жүру қағидаларын сақтауды ескере отырып, "дабыл" сигналы бойынша жинауға және шығуға, қауіпсіздікті қамтамасыз етуге және жеке құрамды ең қысқа мерзімде шақыру (өрт) немесе авариялық-құтқару жұмыстарын орындау орнына жеткізуге жедел ден қою. 2. Өрт сөндіру автомобилі жүргізушісінің рұқсатына сәйкес көлік құралдары санатындағы шассиде жасалған барлық типтегі мен маркадағы негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін басқару, арнайы агрегаттармен және механизмдермен жұмыс істеу дағдыларына ие болу. 3. Бекітілген өрт сөндіру техникасын өртті сөндіру бойынша жауынгерлік іс қимылдарды жүргізуге тұрақты дайындық жағдайында ұстау. 4. Күрделі жол, метеорологиялық жағдайларда және шолу және көру мүмкіндігі шектеулі жағдайларда бекітілген өрт сөндіру автомобилін басқару. 5. Жүру орнына ең қысқа маршрутты анықтаңыз.
	Білімі:

1-еңбек функциясы

Жеке құрамды шақыру (өрт) орнына жеткізу

1. "Өртке қарсы қызметтің жұмыс жарғысын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2017 жылғы 26 маусымдағы № 445 бұйрығымен бекітілген (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15422 болып тіркелген) мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдарының жарғысына сәйкес жеке құрамды автомобильге отырғызу және тасымалдау қағидалары.
2. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің тактикалық-техникалық сипаттамалары, мақсаты, құрылғысы, жұмыс принципі, жұмысы және қызмет көрсету тәртібі.
3. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің ақауларын анықтау және жою тәсілдері.
4. Шақыру орнына және жедел тапсырмаларды орындауға барғанда арнайы жарық және дыбыс сигналдарымен жабдықталған негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін басқару.
5. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін қауіпсіз басқарудың негізгі талаптары.
6. Жол-көлік оқиғалары және олардың алдын алу тәсілдері.
7. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық.

2-еңбек функциясы

Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін өрт орнында көрсетілген позицияға орнату және өртті сөндіру бойынша жұмысты қамтамасыз ету

Іскерлік және дағдылар:

1. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін су көзіне сору жеңқұбырларын қосып және сорғыға су алып одан әрі жеңқұбыр желісіне су бере отырып орнату.
2. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің өрт-техникалық жарақтарымен және өрт-техникалық жабдықтарымен жұмыс істеу.
3. Өрттегі жағдай ушыққан жағдайда негізгі мақсаттағы өрт сөндіруші автомобилін қауіпсіз жерге шығара білу.
4. Өрт сөндіру басшылары мен диспетчерлердің өрт ошағына өртсөндіргіш заттарды беру бойынша негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жүйелерінің, механизмдері мен агрегаттарының үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету жөніндегі нұсқауларын орындау.
5. Қауіпсіздік техникасын сақтай отырып, оның ішінде қоршаған ортаның төмен температуралары жағдайында негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің арнайы агрегаттары мен механизмдерінде жұмыс істеу.

Білімі:

1. Ең жақын су көздерінің және оларға кіреберістердің орналасқан жері, сумен жабдықтау көздерін өрт сөндіру мақсаттары үшін пайдалану мүмкіндігі.

	<p>2. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобиліне техникалық қызмет көрсету, жөндеу және пайдалану кезінде еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды сақтау.</p>
<p>3-еңбек функциясы Өрт орнында өртсөндіргіш заттардың үздіксіз берілуін қамтамасыз ету</p>	<p>Іскерлік және дағдылар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өрт сөндіру басшысының нұсқауларына сәйкес жеңқұбыр желісіндегі су қысымын арттыру. 2. Жанар-жағармай, басқа да пайдалану материалдары мен өрт сөндіргіш заттардың қорларын бақылау және оларды толықтыру қажеттігі туралы уақтылы хабарлау. 3. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін өрттегі жауынгерлік іс- қимылдары жағдайында пайдалану. <p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің тактикалық-техникалық сипаттамалары. 2. Қоршаған ауаның төмен температурасы жағдайында сорғының үздіксіз жұмысы.
<p>4-еңбек функциясы Желіде жұмыс істеу кезінде механизмдерді бөлшектеуді талап етпейтін негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің пайдалану ақаулықтарын жою</p>	<p>Іскерлік және дағдылар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Механизмдерді бөлшектеуді талап етпейтін негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің техникалық жай-күйін және желіде жұмыс істеу кезінде туындаған пайдалану ақауларын жоюды тексеру. 2. негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобиліне мерзімді техникалық қызмет көрсетуді, көлемді, ұйымдастыру ерекшелігін және ағымдағы жөндеуді жүргізу. 3. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобиліне бақылау-диагностикалық тексеру жүргізу. 4. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жұмысы бойынша негізгі пайдалану-техникалық құжаттарды дұрыс ресімдеу. <p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің құрылғылары, себептері, белгілері, ақаулықтарды анықтау және жою тәсілдері. 2. негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің аккумуляторлық батареяларының пайдалану қызмет ету мерзімдерін (кепілдік нормаларынан басқа) айқындау әдістемелері. 3. Автомобильге техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу кезінде қолданылатын гараж жабдықтарын пайдалану. 4. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің негізгі пайдалану материалдарының қасиеттері, қолданылуы және сақтау қағидалары, шығыс нормалары және оларды үнемдеу жөніндегі шаралар . 5. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобиліне техникалық қызмет көрсету, жөндеу және

	<p>пайдалану кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі және өндірістік санитария.</p> <p>6. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жұмысын есепке алудың негізгі пайдалану-техникалық құжаттарының бөлімдерін жүргізу, уақтылы толтыру тәртібі.</p>
5-еңбек функциясы Автомобильдің мобильді радиостанциясында жұмыс істеу	<p>Іскерлік және дағдылар:</p> <p>1. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобиліне орнатылған радиостанцияларда жұмыс істеу.</p> <p>Білімі:</p> <p>1. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінде орнатылған, өртке қарсы қызмет бөлімшелерінің қаруындағы байланыс құралдары туралы ұсыныстар .</p> <p>2. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің радиостанцияларында радио алмасуды жүргізу.</p>
6-еңбек функциясы Өрт-құтқару даярлығы бойынша нормативтерді пысықтауды орындау	<p>Іскерлік және дағдылар:</p> <p>1. Өрт-құтқару даярлығы жөніндегі нормативтерді пысықтау кезінде негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің және өрт-техникалық жарақтарында жұмыс істеу.</p> <p>2. Негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінде жүргізу шеберлігін (техникасы мен тактикасын) жетілдіру.</p> <p>3. Елді мекендердің, объектілердің, сумен жабдықтау, электрмен жабдықтау жүйелерінің қарапайым жоспарларымен және схемаларымен, сондай-ақ жедел жоспарлармен және өрт сөндіру карточкаларымен және күзетілетін объектілерге немесе елді мекендерге жасалған төтенше жағдайларды жою сценарийлерімен жұмыс істеу.</p> <p>Білімі:</p> <p>1. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік стандарты ҚР СТ МЕМСТ Р 12.4.026 - 2002 " сигналдық түстер, қауіпсіздік белгілері және сигналдық таңбалау".</p> <p>2. Жүргізушілердің еңбек психофизиологиясының негіздері.</p>
Жеке құзыреттілікке қойылатын талаптар	<p>Өзін-өзі ұйымдастыру және тәртіп.</p> <p>Тіл табысушылығы.</p> <p>Ойының ұшқырлығы.</p> <p>Бастамашылық және жауапкершілік.</p>
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланыс	Арнайы немесе қосалқы маңызы бар өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі
"Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі"	
Кәсіп коды	8332-4-002 "Өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі"
Кәсіп атауы	Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	4
БА бойынша біліктілік деңгейі	Жалпы орта білім

<p>БТБА бойынша біліктілік деңгейі</p>	<p>Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2022 жылғы 15 маусымдағы № 201 бұйрығымен бекітілген Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығына сәйкес 2-тараудың БТБА бойынша 4-5-разряд (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 28475 болып тіркелген)</p>
<p>Кәсіптік білімінің деңгейі</p>	<p>Жалпы орта білім және техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе.</p>
<p>Еңбек функциялары</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жеке құрамды шақыру (өрт) немесе авариялық-құтқару жұмыстарын орындау орнына жеткізу. 2. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды сақтау. 3. Мобильді радиостанцияда жұмыс істеу және радио алмасу ережелерін сақтау.
<p>1-еңбек функциясы Жеке құрамды шақыру (өрт) немесе авариялық-құтқару жұмыстарын орындау орнына жеткізу</p>	<p>Іскерлік және дағдылар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 13 қарашадағы № 1196 қаулысымен бекітілген Жол жүру қағидаларын сақтауды ескере отырып, "дабыл" сигналы бойынша жинауға және шығуға, қауіпсіздікті қамтамасыз етуге және жеке құрамды ең қысқа мерзімде шақыру (өрт) немесе авариялық-құтқару жұмыстарын орындау орнына жеткізуге жедел ден қою. 2. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін басқару кезінде арнайы агрегаттар мен механизмдерде жұмыс істеу. 3. Жүргізушінің рұқсатына сәйкес барлық типтегі мен маркадағы дайындаушы зауыттың пайдалану жөніндегі нұсқаулығына сәйкес арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінде техникалық қызмет көрсетудің барлық түрлерін орындау. 4. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін шығуға және пайдалануға тұрақты дайындық жағдайында ұстауды қамтамасыз ету. 5. Түрлі жол, метеорологиялық жағдайларда және шектеулі жолдарда арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін басқару. <p>Білімі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Өртке қарсы қызметтің жұмыс жарғысын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2017 жылғы 26 маусымдағы № 445 бұйрығымен бекітілген (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15422 болып тіркелген) мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдарының жарғысына сәйкес жеке құрамды автомобильге отырғызу және тасымалдау қағидалары.

2. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобильдерінің тактикалық-техникалық сипаттамалары, мақсаты, құрылғысы, жұмыс істеу қағидаты, жұмысы және қызмет көрсету тәртібі.
3. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің белгілерін, себептерін, қауіпті салдарын, ақауларын анықтау және жою тәсілдерін.
4. Шақыру орнына және жедел тапсырмаларды орындауға барғанда арнайы жарық және дыбыстық сигналдармен жабдықталған арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін басқару ерекшеліктері.
5. Өрт сөндіру бөлімінің шығу ауданының ерекшеліктері және шақыру орнына ең қысқа қозғалыс бағыты, сондай-ақ жолдар мен өтпелер.
6. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобильдерін қауіпсіз басқару.
7. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобильдеріндегі жол-көлік оқиғаларының себептері және олардың алдын алу тәсілдері.
8. Өрт және басқа да автокөлік техникаларында жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік.
9. Жол-көлік оқиғалары кезінде зардап шеккендерге алғашқы дәрігерге дейінгі көмек көрсету.

Іскерлік және дағдылар:

1. Өртсөндіргіш заттарды биіктікке беріңіз.
2. Автосатыларды (автокөтергішті) ұзартуға орнату: алаңның рельефін ескере отырып, автокөлікті дөңгелектермен берік жерге (көпір) қою.
3. Баспалдақтың немесе көтергіш жебенің маневрленуін барынша ұзартуды және қамтамасыз етуді ескере отырып арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін орнату.
4. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін өрттегі жауынгерлік іс- қимылдары және төтенше жағдайларды жою жағдайында тиімді пайдалану.
5. Генератор қондырғысы іске қосылғанға дейін байланыс және жарықтандыру автомобилінің корпусын жерге тұйықтау және корпусқа ток ағуын жасау арқылы қорғаныш ажыратылатын құрылғылардың жұмысын тексеру.
6. Арнайы автомобильдің қызметіндегі агрегаттарды (электр станцияларын, мотопомпаларды) және қондырғыларды пайдалану.
7. Байланыс құралдарын және радио алмасу тәртібін пайдалану.
8. Өрт орнын немесе авариялық-құтқару жұмыстарын жарықтандыруға арналған жарықтандыру аспаптарымен жұмыс істеу.
9. Өртте арнайы өрт жабдықтарын және газ түтінінен қорғау қызметінің автомобилін жарықтандыруды қолдана отырып түтін шығаруға арналған жабдықты іске қосу.

2-еңбек функциясы

Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилін пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды сақтау

10. Газ-түтіннен қорғау қызметінің автомобилінде орнатылған электр күштік схемамен және электр құралының оқшауламасы бұзылған немесе оның кедергісі төмендеген жағдайда күштік қоректендіруді лезде (0,05 с) ажыратуды қамтамасыз ететін электрондық қорғаумен жұмыс істеу.

11. Иінді көтергіштің қозғалысын бесіктен немесе қашықтағы қашықтан басқару пультінің көмегімен басқарыңыз.

12. Қажетті авариялық-құтқару жабдықтарының, аспаптары мен құралдарының толық жиынтығымен төтенше жағдайлар туындаған жерге құтқарушыларды авариялық-құтқару автомобилімен жедел жеткізу.

13. Авариялық-құтқару автомобилін басқару кезінде салмағы 2-ден 5 тоннаға дейінгі темірбетон және болат конструкцияларды, сыйымдылықтарды және басқа да жүктерді көтеруді жүзеге асыру.

Білімі:

1. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің тактикалық-техникалық сипаттамалары.

2. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің тораптары мен агрегаттарының, сондай-ақ қоршаған ауаның төмен температурасы жағдайында автомобильде жинақталатын авариялық-құтқару жабдығының жұмысы.

3. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 19 наурыздағы № 222 бұйрығымен (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10889 болып тіркелген) бекітілген "Тұтынушылардың электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы" қағидалары мен техникалық сипаттамасы.

4. Қорғаныш құралдарын (диэлектрлік қолғаптар, боттар, кілемшелер) қолдана отырып, электр күштік қондырғының жұмысы кезінде қосу, ажырату және реттеу.

5. Газ-түтіннен қорғау қызметінің автомобилінде өртті сөндіру кезінде жауынгерлік есептоп адамдарының электр тогымен зақымданудың жоғары қауіптілігі.

6. Газ-түтіннен қорғау қызметінің автомобилінде жұмыс істеген кезде газ-түтіннен қорғау аппараттарының және газ-түтіннен қорғау жарақтарының техникалық сипаттамалары.

7. Көтеру және түсіру бұрышының шекті рұқсат етілген мәндеріне жеткен кезде механизмдерді өшіретін автоматты сақтандырғыш құрылғылары бар иінді автокөтергіштегі жұмыстар, ғимаратқа тіреулер.

8. Түтін жоятын автомобильдің мақсаты, өрт кезінде үй-жайлардағы ауа ортасын қалыпқа келтіру

	<p>тәсілдері түтінді шығару (сору) немесе тыныс алуға жарамды ауаны айдау арқылы.</p> <p>9. Авариялық-құтқару автомобиліндегі авариялық-құтқару жабдығының, аспаптары мен құралдарының жұмысы мен техникалық сипаттамасы.</p>
3-еңбек функциясы	<p>Іскерлік және дағдылар:</p> <p>1. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінде орнатылған радиостанцияларда жұмыс істеу.</p>
Мобильді радиостанцияда жұмыс істеу және радио алмасу қағидаларын сақтау	<p>Білімі:</p> <p>1. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінде орнатылған, өртке қарсы қызмет бөлімшелерінің жарағындағы байланыс құралдары.</p> <p>2. Арнайы мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінде орнатылған радиостанцияларда радио алмасуды жүргізу.</p>
Жеке құзыреттілікке қойылатын талаптар	<p>Өзін-өзі ұйымдастыру.</p> <p>Тіл табысушылығы.</p> <p>Ойының ұшқырлығы.</p> <p>Басқару қабілеті.</p> <p>Бастамашылық және жауапкершілік.</p>
СБШ шеңберінде басқа кәсіптермен байланысы	<p>Қосалқы және негізгі мақсаттағы өрт сөндіру автомобилінің жүргізушісі</p>